

CONTACT

4e jaargang nr. 13
=====

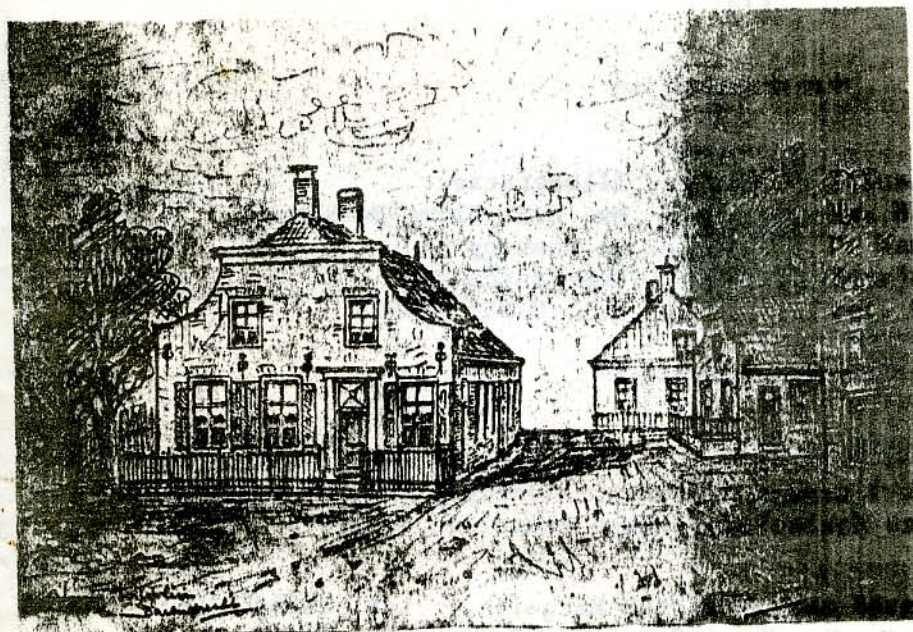
Historische Vereniging

Barendrecht

BLAD

december 1982
=====

Overgenomen uit: IJselmonde. Ridderkerk en Barendrecht alsmede verdwenen en nog bestaande merkwaardigheden in het Oostelijk gedeelte van het eiland IJselmonde door J. Verheul Dzn.

UIT DE INHOUD:

- Van de Redactie
- Bestuursmededelingen
- Geschiedenis Barendrecht I
- Dijkdoorbraken 1928/1953
- Tentoonstelling Verheul
- Fusie Waterschappen
- Werkgroep Genealogie

Adres Historische Vereniging Barendrecht:

2e Barendrechtseweg 181, 2991 GK Barendrecht
Telefoon: 01806 - 18142

+:+:++:++:++:++:++

BESTUUR

Hr. G. van der Schoor	-	voorzitter
Rijnstraat 17		
tel. 13200		
hr. J.H. Kleinschmidt	-	secretaris
Mr. Thorbeckestraat 33		
tel. 13349		
hr. C.J.A. Volgering	-	penningmeester
Alsemdorf 4		
tel. 15768		
hr. P. van Bergeijk	-	lid
Ziedewijdsdijk 59		
tel. 12252		
hr. W.M. Groenenboom	-	lid
Voordijk 267		
tel. 12617		
mw. J.W.E. Kouw	-	lid
Singel 32		
tel. 16059		
hr. A.M. Overwater	-	lid
Jaagpad 65		
tel. 12152		

+:+:++:++:++:++:++

REDACTIE

Mw. J.W.E. Kouw	
Singel 32	
tel. 16059	
hr. H. van Herwerden	
1e Barendrechtseweg 136	
tel. 12789	

Illustraties:

Mw. H.A. Plomp-Monshouwer
De Manning 64
Heerjansdam
tel. 01857 - 1923

+:+:++:++:++:++:++

BEZICHTIGINGSTIJDEN VERZAMELINGEN

Rondleidingen in groepen van tien personen (voorlopig alleen op woensdagmiddag of woensdagavond. S.V.P. telefonisch aannemen vooraf op nr. 18142.
Bij geen gehoor:

voor woensdagmiddag	bij de heer P. van Bergeijk,	tel. 12252
" "	avond " " " A.G. van de Garde,	" 14423

+:+:++:++:++:++:++

CONTRIBUTIE

Minimaal f 13,50 per jaar. Het beschikbaar stellen van een extra bijdrage wordt zeer op prijs gesteld. Overmaken van de contributie kan geschieden op bankrekening

nr. 64.42.22.204 bij de N.V. Slavenburgs Bank te Barendrecht,
gironummer van de bank: 16 87 126

of op het gironummer 25 30 926 t.n.v. de Historische Vereniging Barendrecht.

+:+:++:++:++:++:++

Adres Historische Vereniging Barendrecht:

2e Barendrechtseweg 181, 2991 GK Barendrecht
Telefoon: 01806 - 18142

+:+:++:++:++:++:

BESTUUR

Hr. G. van der Schoor	-	voorzitter
Rijnstraat 17		
tel. 13200		
hr. J.H. Kleinschmidt	-	secretaris
Mr. Thorbeckestraat 33		
tel. 13349		
hr. C.J.A. Volgering	-	penningmeester
Alsenhof 4		
tel. 15768		
hr. P. van Bergeijk	-	lid
Ziedewijdsedijk 59		
tel. 12252		
hr. W.M. Groenenboom	-	lid
Voordijk 267		
tel. 12617		
mw. J.W.E. Kouw	-	lid
Singel 32		
tel. 16059		
hr. A.M. Overwater	-	lid
Jaagpad 65		
tel. 12152		

+:+:++:++:++:++:

REDACTIE

- Mw. J.W.E. Kouw
Singel 32
tel. 16059
- hr. H. van Herwerden
1e Barendrechtseweg 136
tel. 12789

Illustraties:
Mw. H.A. Plomp-Monshouwer
De Manning 64
Heerjansdam
tel. 01857 - 1923

+:+:++:++:++:++:

BEZICHTIGINGSTIJDEN VERZAMELINGEN

Rondleidingen in groepen van tien personen (voorlopig alleen op woensdagmiddag of woensdagavond. S.V.P. telefonisch aanmelden vooraf op nr. 18142. Bij geen gehoor:

voor woensdagmiddag bij de heer P. van Bergeijk, tel. 12252
" " " " " " A.G. van de Garde, " 14423
" " " " " " " " " " " "

+:+:++:++:++:++:

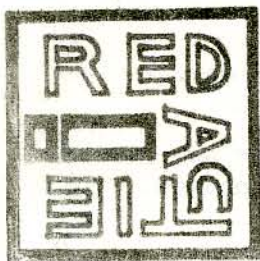
CONTRIBUTIE

Minimaal f 13,50 per jaar. Het beschikbaar stellen van een extra bijdrage wordt zeer op prijs gesteld. Overmaken van de contributie kan geschieden op bankrekening

nr. 64.42.22.204 bij de N.V. Slavenburgs Bank te Barendrecht,
gironummer van de bank: 16 87 126

of op het gironummer 25 30 926 t.n.v. de Historische Vereniging Barendrecht.

+:+:++:++:++:++:

VAN DE REDACTIE

Het laatste nummer van ons blad bevat weer veel wetenswaardigheden. In de eerste plaats komt, na de vaste rubrieken, een interessant (eerste) artikel van de heer J. Schop over de geschiedenis van Barendrecht van de 12e t/m de 16e eeuw.

Via de heer van Herwerden leverde een oude Barendrechter, de heer H.K. Kooijman, zijn bijdrage voor onze rubriek "Naar aanleiding van ...". Ditmaal handelend over de dijkdoorbraken in

1928 en 1953.

Voorts vestigen wij Uw aandacht op de aankondiging van een tentoonstelling die gewijd is aan de tekeningen van Verheul, en die zal worden gehouden in het Kasteel van Rhoon van 17 december 1982 t/m 23 januari 1983. De heer P. Rutsma geeft U meer informatie over de architect/tekenaar J. Verheul Dzn.

BESTUURSMEEDEDELINGEN

Van de Voorzitter:

"Als U nog wat voor het eerstvolgende Contactblad wilt schrijven, dan graag binnen drie dagen in m'n bus..." zo deelde de redactrice me mee ...

Er is een veelheid van onderwerpen waarover te schrijven zou zijn. Bijvoorbeeld de ruimte - beter gezegd: gebrek aan ruimte. Want praktisch elke week komen er voorwerpen en documentatie binnen. U vindt er elders een overzichtje van. Maar staat een van de eerste trekkers - snelheid 8 km per uur - er bij? Of onze eerste spaarpot - een groen stenen varken - ouder dan zestig jaar, al weten we niet hoe oud? We stoppen hiermee. In het vervolg komt er een overzicht aan de hand van ons aanwinstenboek.

Terwijl we schrijven komt er een telefoontje: Waar is de driewieler die we een paar jaar geleden aan de Historische Vereniging schonken? Hij is vanavond in de Paddewei gesignaleerd en is net voor ons huis neergezet: twee jongens liepen hard weg. We hebben de politie gewaarschuwd.

Een van de vele voorwerpen die we niet op de 2e Barendrechtseweg 181 door de voor- of achterdeur konden krijgen en dus elders opgeslagen moest worden op een van de reeds acht adressen waar (veel) meer staat ... We dachten wat de bakfiets betreft: goed achter slot en grendel. De zaak is in onderzoek, maar dit stukje moest vanavond in de brievenbus gedeponeerd...

Een paar maanden geleden hebben wij onze zorg - gebrek aan ruimte - aan onze nieuwe burgemeester voorgelegd. We kregen kort daarna een hoopvol antwoord over zo mogelijk een klaslokaal voor opslag, evenals een aanvullende behuizing. We zijn dus in blijde verwachting!

Het bestuur besloot, op voorstel van de heer Overwater, de ansichtencollectie te gaan bewaren in plastic bladen in ringbanden.

Je begint met de oudste prentbriefkaarten in te voegen. Je laat ruimte open voor waarschijnlijk nog ontbrekende exemplaren. Je gaat denken: hoe vind ik die alsnog?

Je bekijkt en vergelijkt de diverse afbeeldingen en krijgt ettelijke vragen. Die resulteren in de vraag: waarom is dat nooit uitvoerig beschreven? Want van prentbriefkaarten lees je ook veel historie. En ouderen kunnen zich nog allerhande herinneren aan de hand van die kaarten. Nu nog wel - over tien jaar zijn er wéér geheugengegevens verloren gegaan.

Goed we zijn begonnen. Zeer waarschijnlijk ziet U begin 1983 een der oudste prentbriefkaarten afgebeeld in "De Schakel", met een kort artikeltje.

De heren A.C. den Otter, J.E.J. Blinde en H.G. van de Garde verlenen gelukkig medewerking.

Het is de bedoeling dat iedereen die er wat over weet te vertellen dit opschrijft. Vooraf plaatsen we twee inleidende artikeltjes.

Er wordt eigenlijk nog te weinig geschreven over ons dorp. Is er nou niet iemand die eens een onderdeel bestuderen wil? Kom er eens over praten. Het is interessant, leerzaam en nuttig.

G. van der Schoor

P.S. Het bleek dat er rondom de plaats waar de driewieler werd bewaard, werkzaamheden worden verricht. Zodoende is hij even buiten gezet ... Eigenlijk treft er niemand enige blaam. Als we zelf voldoende ruimte hadden gehad, was het niet gebeurd. Desondanks bracht het ons weer ongevraagd een nieuw lid op, plus de toezegging van enkele voor ons interessante voorwerpen.

DE WATERTOREN

Leuke gegevens in ons vorige nummer. Om U zo maar eens een idee te geven wat we over dit onderwerp bezitten geven we hier een opsomming:

- één der drie kistjes met de grondboringmonsters in verband met de bouw van de toren;
- een aquarel van Unico van Heijkoop van deze grondboring;
- de apparatuur die gebruikt is om de aansluitingen aan de huizen te maken;
- de petroleumvergasser met gaskousjes die gebruikt is als er 's avonds of 's nachts storing of lekkage was;
- twee rode lantaarns waarmee de afgezette weg werd gemarkeerd; één "loopt" op petroleum. Ze werden ook gebruikt als de straat was opengebroken;
- een melkfles met het laatste echte Barendrechtse drinkwater;
- en uiteraard ansichten en foto's van het exterieur, maar ook van het interieur.

Er zal hier en daar onder de bevolking nog wel meer zijn. O.a. het hand geschreven boorrapport van 1910.

WE HOUDEN ONS AANBEVOLEN!

Een scholier wilde voor zijn leraar een verhaal schrijven over de watertoren. Wij konden hem wat helpen en kregen als dank een fotokopie van zijn leuke verhaal. Dergelijke assistentie wordt overigens meerdere keren gevraagd en graag verleend.

G. van der Schoor

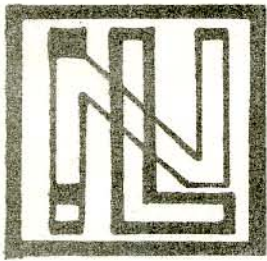
ffffffffffffffffffffffffffffffffffff

NOODKREET VAN DE PENNINGMEESTER

Het blijkt dat nog niet alle leden de contributie voor 1982 (f 13,50) of het aanvullende bedrag, ontstaan door de verhoging van de contributie in de loop van 1982, hebben voldaan. Wilt U dit s.v.p. zo spoedig mogelijk overmaken?

ffffffffffffffffffffffffffffffffffff

NIEUWE LEDEN

Sinds 12 juni j.l. hebben wij de volgende leden (en twee aspirantleden) mogen inschrijven:

15- 6-1982	: Mw. J.A. Dannijs	Barendrecht
22- 6	: L. Kleinjan	Rotterdam
23- 6	: J. Meiers	Barendrecht
	: P.M. Dam	"
augustus	: Mw. P. Hooimeijer	"
	: Hr. Zwaal	"
2-10	: Henk Luyendijk (asp.-lid)	"
	: Jeroen Witkamp (")	"
6-10	: A. Barendregt	"
13-11	: D. Mooyaart	"

Het totale aantal leden is hiermede gekomen op: 213.

NIEUWE AANWINSTEN

En nu voor het eerst onze lijst van aanwinsten; U begrijpt dat het teveel zou zijn om alles op te sommen wat we tot nu toe ontvangen hebben. Daarom een samenvatting van hetgeen in de maanden augustus tot en met half november binnenkwam.

118 gramofoonplaten, 1 borrelglasje, 41 boeken, 5 wandplaten, 3 naaldenkokertjes, 2 schoenknoophaakjes, 1 tornmesje 1 naaibox, diverse kranten knipsels, 44 ansichtkaarten (39 om te ruilen en 5 koninklijk huis), slechts 1 ansicht van Barendrecht, 1 bollikker, schoenmakerswas, 1 foto koninklijk huis, 1 deegverdelers, 1 karnmolentje (incompleet), 1 paar stelten, platte en diepe borden (3 in totaal), 1 gietijzeren dakraam, 1 tol, 1 paar slobkousen, 1 kom (Petrus Regout), 1 weckfles met en 1 zonder inhoud, zeep, 2 vierkante wasmanden, 1 Singer trapnaaimachine, 1 kachelplaat, 1 ezel met schoolbord, diverse soorten knopen, 1 lange groene gevechtsbroek, 1 grasschaar, 1 grasroller, 1 smakzeis, 3 zichten voor drainage, 1 kroosnet, 1 houten baggerschop, 1 doodshemd + 1 doodskleed, 1 zwarte herensjaal, 1 zwart fluwelen reticule, 1 witte damesbief, 1 kussensloop, 1 vijf liter terpentijnbus, 2 kurketrekkers, 1 groen stenen spaarvarken.

CONTRIBUTIE

Bij dit nummer is een acceptgirokaart voor de overmaking van de contributie voor 1983 gevoegd. De penningmeester zou het op prijs stellen indien U door middel van deze kaart (liefst zo spoedig mogelijk) Uw contributie wilt voldoen.

VIER EEUWEN GESCHIEDENIS BARENDRECHT I

- 12e tot en met 16e eeuw -

INLEIDING

Over de oudste geschiedenis van Barendrecht is over het algemeen weinig bekend, daarom wil ik trachten met enkele artikelen meer licht te werpen op de voor velen duistere periode van de historie van Barendrecht. Het is niet de bedoeling een doorlopende geschiedbeschrijving te geven, maar telkens iets te schrijven over een bepaald onderwerp. De meeste gegevens voor deze artikelen zijn ontleend aan het Heerlijkeheidsarchief van Barendrecht. Dit Heerlijkeheidsarchief wordt bewaard bij het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage (ARA).

Ook in verscheidene andere archieven komen documenten voor, die betrekking hebben op Barendrecht. Om er enkele te noemen:

- Gemeente Archief van Dordrecht en Rotterdam;
- Rijksarchief te Utrecht;
- Archieven van de Rooms Katholieke Kerk;
- Familielearchieven van de Ambachtsheren;
- in het buitenland de archieven van de vorstenhuizen, die in die tijd over Holland regeerden.

Het is jammer dat er nu nog archieven zijn met een schat aan gegevens over Barendrecht die niet of nauwelijks toegankelijk zijn.

Vooraf nog enkele opmerkingen, die bij het lezen enige opheldering kunnen geven:

(Z)Suyt-Hollant

Wanneer in de 13e en 14e eeuw over Zuid-Holland wordt gesproken, dan wordt hiermee bedoeld het gebied rondom Dordrecht. In het noorden het gebied tot Rotterdam en een klein gedeelte ten zuiden van Dordrecht. Later wordt de gehele provincie "Zuid-Holland" genoemd.

Riederwaard

Het gebied van de Riederwaard was in de 13e eeuw reeds bedijkt in één dijkkring. In deze dijkkring lagen de volgende kerkdorpen: Riede, IJsselmonde, Barendrecht, Carnisse, Pendrecht en Catendrecht.

Leenstelsel

In die tijd bestond het leenstelsel. Dit stelsel bestond hierin, dat de keizers, koningen, graven, enz. zich omringden met mannen die hen dienden, zowel in tijden van vrede als in tijden van oorlog. Hiertoe werden door de vorst stukken land aan deze mannen in leen gegeven. Later werden deze lenen erfelijk (onsterfelijk leen), zodat men op den duur nauwelijks meer wist, dat men het land te leen had ontvangen en werd beschouwd als eigendom. Uit dit leenstelsel ontwikkelde zich de adelstand, die het eeuwenlang voor het zeggen had op kerkelijk en politiek gebied.

Tienden

Grove of korentienden werden geheven van halmgewassen. Smaltienden werden geheven van tuingewassen, veestapel, ganzen en bijen.

In deze omgeving werden de tienden van de bij de kerken behorende parochies door de bisschop van Utrecht geschonken aan de Sint Paulus-Abdij in Utrecht. Hierdoor kreeg het klooster zijn inkomsten. Op zijn beurt beleende het klooster een gedeelte van het recht op het innen van tienden aan anderen.

VERLEIBRIEF 18 FEBRUARI 1264

In de "Gemeentegids Barendrecht 1981 - 1982" luidt de eerste zin onder HISTORIE: "Voor het eerst wordt over Barendrecht gesproken in geschriften uit 1264".

Deze zin is niet juist. Er zijn documenten bekend, die van oudere datum zijn. Wel is het zo, dat een verleibrief van 1264 het oudste document is dat zich in het Heerlijkheidsarchief van Barendrecht bevindt, inv.nr. 85. Deze verleibrief van het derde deel van de tienden van Barendrecht is in het Latijn geschreven. Gelukkig werd de heer J. van Veelen te Barendrecht, lid van de Historische Vereniging, bereid gevonden het in het Nederlands te vertalen. De vertaling werd zeer bemoeilijkt door de vele afkortingen die in het Latijn gebruikt werden. Hieronder volgt nu de vertaling van deze brief.

" Heidenricus door Gods genade abt en het gehele convent van het "klooster van St. Paulus te Utrecht aan allen die deze brief zullen "inzien heil in de Heer!

" Laat ieder van u weten, dat wij aan Theodericus van Reden het "derde deel van de tienden in Berendrech, gelegen onder het tijdelijk "gericht van genoemde Theodericus (van welk gericht het mindere deel "toekomt aan Nicholaus van Berendrech) (de smalle tiende aldaar staat "hiervan apart en blijft voor ons gereserveerd) in leen geven om van "ons en van onze opvolgers verkregen te worden,

" op die voorwaarde, dat als iemand ons of ons klooster over die "tienden aanvalt of daarover lastig valt, wij met dezelfde Theodericus "en hij met ons met alle uitgaven en werkzaamheden weerstand zullen "bieden aan degene die op die manier hindert, terwijl wij twee derden "van de werkzaamheden en de uitgaven, dezelfde Theodericus echter één "derde deel naar verhouding voor onze rekening nemen.

" En wij zullen twee derden van de opbrengst van de tienden die ons "toekomen verkrijgen, dezelfde Theodericus echter één derde.

" En al wat wij aan onkosten oplopen door tussenkomst van de justitie, zal uit de genoten tienden voor het derde deel voor rekening komen van genoemde Theodericus.

" Wanneer Theodericus zelf echter uit ons midden weggenomen zal zijn "zal zijn oudste erfgenaam ook opvolgen in de genoemde tienden en zal "hij die van ons te leen ontvangen. En ter erkenning van de ontvangst "zal hij de zogenoemde "hergewade" aanbieden volgens de voorvaderlijke "gewoonte, zoals die tot nog toe in acht genomen is.

" Verder zal het benoemingsrecht of het patronaatsrecht van de kerk "die daar ook gebouwd zal worden, vrijelijk ter beschikking staan aan "de abt van ons klooster. En van de eerdergenoemde tienden van de bezittingen die bij genoemde kerk behoren, heeft genoemde Theodericus de "beschikking overgelaten aan de regeling die onze abt zal treffen. Bovendien zal de abt altijd zijn bode naar die kerk zelf zenden.

" Voor het verzamelen, verkopen en verdelen van de toekomstige opbrengsten van de tienden zal genoemde Theodericus het geheel kunnen kopen of voor ons geen belemmering of obstakel opwerpen, maar hij zal eerder in alles trouw en vroom behulpzaam zijn.

" En tot al deze zaken heeft deze Theodericus zich verplicht door "in eigen persoon dit te zweren en te beloven.

" Bovendien zodra als het gebeurt, dat er een stuk grond zelf beëdigd en bezaaid wordt, zullen wij twee derden van alle tienden vrijelijk ontvangen, terwijl Theodericus zelf tevreden zal zijn met het derde deel alleen.

" En dezelfde Theodericus heeft door de overeenkomst die op deze manier officieel tussen ons gesloten is, voor zichzelf, voor zijn echtgenote en voor zijn kinderen duidelijk en zonder arglist afstand gedaan van alle recht dat zij hadden, zoals zij dat gehad hebben van hun voorgangers, zoals op ander gebied bij de goederen die hiervoor

"vermeld zijn,

" Om dit alles te bewijzen en te bevestigen hebben wij deze brief
"aan genoemde Theodericus ter hand gesteld, nadat wij onze zegels,
"namelijk dat van de abt en dat van het convent eraan gehecht hebben.

" Gegeven in het jaar des Heren duizend tweehonderd vier en zestig
"18 februari.

DE NAAM BARENDRECHT

Over het ontstaan van de naam Barendrecht, vroeger geschreven Berendrech, zijn in de loop der eeuwen verscheidene verklaringen gegeven. Hieronder zijn er die zeer aannemelijk zijn.

Volgens mij is de juiste verklaring, dat het eerste gedeelte van de naam Baren, Beren, is afgeleid van het Germaanse Birni, beer, wat modder betekent. Het achtervoegsel "drecht", dat in veel plaatsnamen voorkomt, betekent in de meeste plaatsnamen "waterloop". Hierbij wordt opgemerkt, dat de plaatsnaam Berendrecht ook voorkomt in België. Deze plaats is gelegen ten noorden van Antwerpen.

OOST-, WEST-BARENDRECHT EN CARNISSE

Zoals bekend is bestond de gemeente Barendrecht vroeger uit de ambachten Oost-Barendrecht, West-Barendrecht en Carnisse. De namen Oost-Barendrecht en West-Barendrecht worden voor het eerst genoemd in een leenbrief van 1361. Voor dit jaar worden de namen Oost- en West-Barendrecht samengevat onder de naam "ambacht van Barendrecht", hoewel uit de leenbrieven de twee-deling duidelijk naar voren komt.

In de eerder genoemde leenbrief van 18-02-1264 wordt gesproken van Theodericus de Reden (= Riede) die 1/3 van de tienden in leen heeft in Barendrecht, gelegen onder het tijdelijk gericht, dit is ambacht, van genoemde Theodericus. In latere leenbrieven wordt dit ambacht Oost-Barendrecht genoemd. Verder wordt in de brief van 18-02-1264 vermeld, dat van het tijdelijk gericht van Theodericus het mindere deel toekomt aan Nicholaus van Berendrech. In 1311 wordt als leenman van dit gedeelte vermeld Jan Clauwerszoon van Barendrecht.

Oost-Barendrecht of Gillijs Ambacht

Op 16 september 1320 draagt Diederick van Riede zijn leen op aan Gerard van Hoorne, enz. Dit wil zeggen, dat Diederick van Riede zijn rechten als leenman weer overdraagt aan Gerard van Hoorne zijn leenheer. Hierna komt het leen op 17 mei 1321 aan Jan heren Gillijs zoon, poorter te Dordrecht, rentmeester van Suyt-Hollant. Deze koop wordt op 6 augustus 1321 bevestigd door Willem, graaf van Henegouwen, enz. Voornoemde Jan had als opvolger zijn zoon genaamd Gillijs. Naar deze Gillijs werd Oost-Barendrecht ook wel genoemd Gillijs Ambacht.

West-Barendrecht of Jan Clauwerszoonsambacht

Gerard van Hoorne oorkondt op 30 mei 1311, dat het ambacht van Barendrecht van hem te leen wordt gehouden door heer Diederick van Riede en door Jan Clauwerszoon van Barendrecht.

In een brief van 16 september 1320 wordt geschreven, dat het ambacht van Barendrecht (bedoeld is Oost-) wordt begrensd door Jan Clauwerszoonsambacht en het ambacht van Riede (Ridderkerk).

Carnisse of Heer Danielsambacht van der Merwede

Daniel van der Merwede oorkondt op 6 mei 1273 in leen ontvangen te hebben van de abt van St. Paulus te Utrecht het derde deel van de tienden die deze in Daniels ambacht Kernisse heeft.

Een duidelijke omschrijving van de namen van de drie ambachten komt voor in de brief van 26 juli 1361, waarin Jan van Rosendaal, ridder, door de abt van St. Paulus wordt beleend met de tienden in Barendrecht. De drie ambachten worden als volgt omschreven:

- Oost-Barendrecht, welk ambacht aan de heer van Wassenaar behoort;
- West-Barendrecht, ook genoemd Clawaerts ambacht van den Poel;
- heer Daniels ambacht van de Merwede, dat men noemt Carnesse.

GRENZEN

In de leenbrief van 30 mei 1311 worden de grenzen van het ambacht van Barendrecht aangegeven. Het ambacht van Barendrecht ligt tussen de ambachten IJsselmonde, Riederambacht en Heer Danielsambacht van der Merwede. Er wordt ook vermeld, dat de begrenzing is zoals onlangs wettelijk is vastgesteld.

Men mag aannemen, dat de grenzen tussen de ambachten Oost-Barendrecht en West-Barendrecht en Carnisse ook reeds voor 30 mei 1311 zijn vastgesteld.

Verder is het bijna zeker, dat deze grenzen dezelfde zijn als die na de bedijking van de polder Binnenland in de jaren 1483 en volgende.

Na de overstromingen van 1375 en 1421 (St. Elizabethvloed) hebben de ambachtsheren hun grondrechten met allerhande octrooien, handvesten, leenbrieven, enz. verdedigd. Dit is ook het gevoelen, dat tijdens gevoerde processen in de 17e eeuw wordt neergeschreven.

De tegenwoordige grenzen van de gemeente Barendrecht hebben in de loop der eeuwen verscheidene wijzigingen ondergaan. Deze wijzigingen kunnen mogelijk later nog in aparte bijdragen voor het Contactblad behandeld worden. Hieronder volgen enkele grenswijzigingen:

Westgrens

- a. Op 12-10-1540 werd door de zes Gilden van Dordrecht land verkocht aan de Heer van Roden. Dit land lag in het grensgebied van Carnisse met Pendrecht. Deze verkoop van land heeft in de loop der eeuwen tot enkele processen geleid, waardoor de grens uiteindelijk werd veranderd.

Noordgrens

- b. In de 15e eeuw door het Hof van Holland gedwongen verkoop van grond aan de polder Meester Arend van de^r Woudeland, waardoor het tiendrecht Lombardijen ontstaat (gemeente Archief Rotterdam).
- c. In de 20e eeuw afstand van grondgebied aan Rotterdam.

Oostgrens

- d. Verenambacht bedijkt met polder Binnenland, behorende onder Ridderkerk. Vermoedelijk door grondverkaveling ontstaan.

Zuidgrens

- e. De uiterdijk van de Riederwaard.
- f. De grens van Barendrecht met Heerjansdam lag vroeger meer naar het noorden.

J. Schop

NAAR AANLEIDING VAN ... MAANDAG 26 NOVEMBER 1928 / ZONDAG 1 FEBRUARI 1953

Over enige weken schrijven wij 1983. Dan zal het op 1 februari dertig jaar geleden zijn, dat ons land door de grote stormramp van 1953 werd getroffen. Ook onze gemeente was daar bij betrokken. De Achterzeedijk brak door en de Zuidpolder kwam onder. Ook 26 november van komend jaar is een gedenkwaardige datum. Dan zal het vijfenvijftig jaar geleden zijn dat diezelfde Achterzeedijk het begaf en de Zuidpolder onderliep.

De heer H.K. Kooijman, thans 88 jaar en wonend in Borgstede, maakte beide doorbraken mee. Beide keren heeft hij, staande op de Achterzeedijk, zijn huis en have prooi van het natuurgeweld zien worden. Beide keren is hij en zijn gezin gespaard gebleven; daarvan maakt hij dankbaar gewag. Met benijdenswaardig gemak herinnert hij zich feiten, omstandigheden, namen, enz.; niet zelden van commentaar voorzien. Mensenkennis is hem niet vreemd, gepaard aan die soort van humor, die samengaat met vermogen tot relativiseren.

Beter dan zijn verhaal dat hij mij deed dóór te vertellen, is het om hem zoveel mogelijk zelf aan het woord te laten. Hij leende mij een door hem uitgetypt verslag van tien vel, waaruit ik hem regelmatig hoop te citeren. Ik maak bewust een keuze, omdat een artikel als dit, naar zijn aard, van algemene strekking behoort te zijn. Bovendien is het thans de bedoeling mij tot de beide calamiteiten als zodanig te beperken. Trekt U uit de te maken keuze niet het gevolg, dat het overige van weinig belang zou zijn. In geen geval. Maar de bedoeling noopt tot beperking.

De dochters van de familie Verschoor kwamen regelmatig op bezoek. Zo was het ook op zondag 25 november 1928. Na een gezellig avondje gingen ze in zwaar stormweer naar huis.

Na een poosje, na alles wat weg kon waaien nog eens gecontroleerd te hebben, gingen wij ook slapen. Om 03.40 uur precies, op maandag dus, kwam er iemand voorbij die van zijn werk naar huis ging. Die sloeg op deur en vensters en riep: "Kom uit bed! De dijk is doorgebroken en de polder loopt vol". Niets begrijpend wat er gebeurd zou kunnen zijn trok ik gauw kleren aan en ging kijken.

Er was niets te zien. De waakhond tegelijk losgemaakt, die ging mee de dijk op. Een zware N.W.-storm, hagelbuien en af en toe de maan tussen de wolken door. Inmiddels was ik bovenop de dijk gekomen. Blijven staan was zeer riskant, dus liggen dan maar. Ik kroop over de dijk om te weten te komen hoeveel water er zou zijn. Het was niet overbodig, het stond gelijk. Nog steeds geen teken dat er iets gebeurd kon zijn.

Het was aardedonker. In een zware hagelbui probeerde ik naar beneden te gaan; dat was de bedoeling tenminste. Een wolk die voorbij de maan trok, scheurde aan flarden en toen zag ik hoe uit de richting van de Koedood een muur van water kwam, steil als een schutting. De sloten waren gelijk vol gekomen. Toen kwam er iets met een sneltreinvaart door de sloot naderbij. Ik wachtte tot het ding voorbij was. En dat was goed ook. Het was een klein schuurtje van K. Tol, die had daar land. Het was met grote snelheid door de stroom opgenomen en meegevoerd. Toen dat gepasseerd was ging ik verder. Hoe was de toestand binnen? Het drama kwam toen levensgroot op mij aan. In dat huis dat nu vol water stond waren mijn vrouw en kinderen. Aan andere dingen dacht ik niet.

De grote golf was voorbij, ik probeerde mijn huis te bereiken. Voorzichtig ging ik door het water, dat nog steeds stroomde. Het reikte tot mijn armen, tot aan de oksel. Heel voorzichtig kwam ik bij de deur, waar ik uitgegaan was. Toen ik die met moeite geopend had, was het huis ook ineens vol. Het water stond boven de schoorsteenmantel, ruim een meter hoog. Mijn vrouw had de kinderen naar boven gebracht en nog wat brood en andere dingen meegenomen. Er was ineens niets meer wat bruikbaar was.

Toen keek ik op de klok; het was vier uur. Maandag 26 november 1928. Er was in de afgelopen twintig minuten een en ander gebeurd. We hadden het leven er afgebracht, ons gezin was gespaard en daarvoor waren wij dankbaar. De rest van de nacht, het was nog steeds noodweer, hebben we de dag afgewacht.

Bij het naar boven gaan had ik nog een petroleumkooktoestel en de ketel water, die daarop stond, opgepikt. De kinderen moesten toch ook gevoed worden. De kachels waren geblust en we konden geen vuur aanleggen. De sneeuw en hagelbuien bleven aanhouden, het was zeer guur. We konden geen enkele peiling of iets anders doen, waardoor wij te weten konden komen wat er eigenlijk gebeurd was. Zoals na iedere nacht komt de nieuwe dag.

Tegen acht uur kwamen, in zwaar noodweer, een paar vrienden bij ons huis aan, met een bootje, dat zij in Rijsoord te leen ontvangen hadden. Ze haalden uit de schuur een lange ladder, plaatsten die voor het zijraampje en begonnen van daar de redding. De kinderen werden, goed ingepakt, aan de redders overgegeven, die ze één voor één aan land brachten. Dáár waren andere helpers die ze verder verzorgden. Toen ook mijn vrouw de ladder was afgedaald en ikzelf ook aan land was, toen kwam de harde werkelijkheid al in zicht.

- Terzijde:

Een roeibootje, dat op slechts enkele honderden meters afstand lag, nl. ten behoeve van onderhoud aan de Barendrechtse brug werd niet beschikbaar gesteld. Overheidsgoederen werden niet uitgeleend! Zo zal niet altijd en overal zijn gereageerd, maar het geeft toch wel een doorkijkje, hoe bevreesd velen waren voor chefs en bazen, in die tijd, en eigen initiatief uit de weg gingen.-

Hier onderbreek ik even de - bijna geheel op de voet gevolgde - vertelling van de heer Kooijman.

De dijk was doorgebroken juist ter hoogte van het punt, waar de Carnisseweg de Achterzeedijk bereikt. De bewoners van de toen nog aanwezige bebouwing op de Buiten Koedood, ervoeren iets dergelijks als onze verteller. De meeste mensen dáár woonden echter bovendijks, maar kregen wel bij hoge vloed water in hun buitendijks gelegen lagere vertrekken. Zó iets was met het buitendijks wonen nu eenmaal gegeven. Zij woonden dus aan het andere deel van de Achterzeedijk, ten westen van het stroomgat. Kooijman, het huis wordt thans door zijn zoon bewoond, was gevestigd onder aan de "stoep" direct voorbij de weg die naar de voormalige Barendrechtse brug leidt.

De heer J. Vermaas van de Oude Haven (Contactblad nr. 5 van september 1980) vermeldt reeds een van zijn jeugdherinneringen) maakte als twaalfjarige jongen de overstroming van 1928 mee, wonende op die Buiten Koedood.

Zoals daar gebruikelijk, ging men bij storm en hoog water niet ter ruste. Als zij, ongeveer half vier in de nacht, in de luwte van een schuur de polder inturen zien zij onverwacht, laag boven het water van de Kil, een mistwolk voorttrekken. Vreemd verschijnsel, totdat vrijwel onmiddellijk een oude man in het groepje opmerkt: "Dat is het water!" Een ogenblik slechts, want dan heeft dat opmerkelijke natuurverschijnsel, van boven de naaste omgeving opgestuwd water, plaats gemaakt voor het natuurlijke beeld van water dat de laagste plekken zoekt; en zo loopt ook dáár de polder onder.

XX XX
XX

Toch was de kreet: "De dijk is doorgebroken!", tot de wereld van hen die de nacht rustig hadden geslapen, doorgedrongen. De brugwachters hadden wel een soort alarm gemaakt, dat was wel alles.

Opnieuw onderbreek ik de heer Kooijman; thans om een herinnering weer te geven vanuit die totaal andere wereld, op slechts een enkele km afstand van de plaats des onheils.

Contactblad nr. 4 van mei 1980 bevat een weergave van de herinnering aan de 26e november 1928, opgetekend uit de mond van Jacob Nootenboom. Als U dit onder ogen komt, hoopt hij zijn negentigste verjaardag herdacht te hebben, 13 november j.l.

"Oók op die vroege maandagmorgen (vier uur) in het najaar 1928 was het "echtpaar Nootenboom reeds uit de veren. Ongebruikelijk zo vroeg al die "stemmen op straat!
"Toen bovendien de torenklok klepperde zei Nootenboom tegen zijn vrouw:
"Er is wat aan de hand! Toen is Nootenbooms onmiddellijke - verdere "reactie geweest: Dan is de Achterzeedijk doorgebroken!
"Zonder verwijl is hij op zijn fiets gesprongen en toen hij bij de Mid-
"deldijk arriveerde kwam daar gelijktijd Arie Dekker, ... Met ontzet-
"ting zagen beide mannen dat van daar tot aan de Achterzeedijk één wa-
"terzee was. De ...
"Er moest raad worden geschapt en Dekker gebod Nootenboom mee te gaan
"naar Café De Weerd aan het Dorpsplein, waar dan beraad zou plaatsvinden".

XX XX
XX

... toen kwam de harde werkelijkheid al in zicht; zo tekende ik reeds op vanuit de mond van Kooijman.
We waren nu wel gered, maar het leven staat ook tijdens een ramp niet stil. Wie kon zeggen of gissen hoe lang dit zou duren? De auto stond vanzelf ook onder water; het stuurwiel was te zien aan de bovenkant. Toen het water wat gezakt was heeft een garagebedrijf de auto opgehaald en weer in orde gemaakt. Daardoor was ik wat vrijer in mijn doen en laten. Het gezin is, zo lang als nodig was, bij familie te Rhoon geweest. Daar zijn wij gebleven tot ongeveer Kerstmis, toen begon de vloer boven water te komen. We hebben grote kachels van de Velo geleend en begonnen voorzichtig te stoken. Alles moest schoongemaakt worden, er is geen voorbeeld van hoe smerig het was. De vloeren en muren moesten eerst droog zijn, daarom woonden wij op zolder. Het gereedschap, kortom alles was zwaar beschadigd.

Ik had nog andere dingen, o.a. dertig varkens en een paar honderd kippen. De varkens waren met de vloedgolf meegedreven en lagen verdrongen langs de dijk. De kadavers werden naar het abattoir te Rotterdam gebracht. De kosten van vervoer waren hoger dan de opbrengst. De kippen die in een hok in de boomgaard gehuisvest waren zijn ook door het watergeweld en de storm omgekomen. De voorraad voeder was door het water ook bedorven. Met de andere zaken ging het wel ongeveer precies zo.

Een ondeskundige waardering van de schade, buiten medeweten van de getroffene, deed wel de deur dicht.

Toen de sloten en watergangen weer droog waren was het januari 1929. Er is veel brandstof nodig om een huis droog te stoken en vorstvrij te houden, en zo hebben wij toen de winter van 1929 beleefd. In maart nog reden we met de auto over de Binnenmaas van Maasdam naar Westmaas. Ook aan de winter kwam een eind.

Door de twee uitersten: van onder water naar geen water, was de boomgaard ook niets meer. Na een paar jaar zonder noemenswaardige opbrengsten besloot ik in 1934 met het fruitbedrijf te stoppen. De bomen werden gerooid en de vrijgekomen grond werd weer tuingrond.

We hebben vele jaren schade geleden; toch zijn we gebleven voor een zeer gering inkomen.

Ik wil opmerken dat de toestand die in twintig minuten was ontstaan, wel evenveel jaren nodig heeft gehad voor herstel tot wat het geweest was.

XX XX
XX

Met het voorgaande hoop ik, hoewel de herinnering aan de ramp zelf het eerste doel van dit artikel is, toch óók recht gedaan te hebben aan de jarenlange volharding die geïnvesteerd is om weer te worden wie men was voordat de dijk doorbrak.

XX_{XX}

Dán, nauwelijks 24 jaar en twee maanden na de doorbraak van 1928, is het zaterdag 31 januari 1953; de vijftiende verjaardag van onze kroonprinses. In die tussengelegen jaren is er wel een en ander gebeurd. Er was herstel van de schade na de dijkdoorbraak en een nieuw begin. Er waren ook mobilisatie, oorlog en bezetting over ons heengegaan, met opnieuw herstel en nieuwe aanpak.

Die 31e januari, bij koud-helder winters zonlicht, afgewisseld door gure buien, waaien de uitgestoken vlaggen aan flarden in een steeds fellere N.W.-wind.

Bij de familie Kooijman, inmiddels een gezin met twee dochters en drie zonen, komt er die avond menig telefoontje van bekenden en onbekenden die, ongerust, informeren naar de stand van het buitenwater.

Opnieuw bepaal ik mij, voor een belangrijk deel, bij de eigen woorden van de heer Kooijman:

Ik wil er op wijzen dat de Zuidpolder, in de totaliteit van de ramp, maar een klein gebied was, 550 ha. Door de intensieve teelt van tuin- en landbouwgewassen is de polder een bron van bestaan van grote en kleine zelfstandigen. Maar daar waar de ramp, het geweld van wind en water toesloeg, daar was één ding dat overal hetzelfde was: Lijfsbehoud; ieder strijdt voor zijn leven.

Tijdelijk werd het tegen de avond wat beter; de buien verminderden en de wind zwakte wat af. Er kwamen steeds meer telefoontjes. Het weer was echter al spoedig weer minder goed en de wind was weer teruggekeerd. Er waren berichten van volgelopen polders en ook van een enkele dijkbreuk. De eb kon echter elk ogenblik invallen, en dan zou het minder gevaarlijk worden.

Die eb is echter niet gekomen en op vele plaatsen - zo niet op alle in het westen des lands - was de stand van het water op dát tijdstip hoger dan het normale hogevloedpeil.

Toch eens op Het Veer gaan kijken.

De burgemeester en de opperwachtmeester van de Rijkspolitie waren daar al een poosje; zij hadden een klein onderkomen gevonden. Wachten of er iets gebeuren zou!

De dijk begon over te lopen, er waren nog geen gaten. Er was echter zoveel water dat de dijk door die enorme overbelasting het zeer zwaar te verduren kreeg. Er was enig leven in de dijk; zeer verontrustende situatie.

Dán kan het zijn, dat op een niet verwachte plaats een gedeelte van de dijk de druk niet kan houden en dan kan er van alles gebeuren. Mijn huis stond weer op een gevaarlijke plaats. Op korte afstand is de dijk dan ook doorgebroken. Wij hadden wel wat uit huis gehaald, dat wil zeggen het vee was opgeborgen in een veewagen voor het geval het slecht zou aflopen. Gelukkig had ik geen varkens en kippen. Mijn vrouw was in de nacht al ondergebracht bij een bevriende familie. De kinderen hadden ook een plaats ter overnachting. We hadden het huis verlaten.

Tegen vijf uur in de morgen, zondag 1 februari, was er nog steeds geen teken van eb. Wel kregen wij bericht dat men bij de tunnel in Rotterdam in de weer was om die voor binnenstromend water te behoeden. Dat wisten we dan weer.

Op het laatste moment heb ik mijn zoon gezegd het huis uit te gaan, de hond mee te brengen en af te wachten. De dijk was nog steeds heel. Ik ging nóg weer eens kijken, en daar begon de doorbraak.... Er was niets aan te doen, alleen het geweld was anders. Midden in de afrit begon het, en daar was ik pas nog geweest. Na bekijken van de ontstane situatie en een bespreking van de toestand, verlieten ons de burgermeester en de opperwachtmeester. Ik ben gebleven.

Het was 06.40 uur, 1 februari 1953.

Dan kijk je wat er gebeurd is. Er kwamen meer gaten bij, het eerste werd ruimer en daardoor was de watervloed over de polder anders dan in 1928.

Daar stond ik weer naar mijn huis te kijken, op dezelfde plaats als in 1928. Ik wist wel ongeveer wat mij te wachten stond. Dat is wel uitgekomen. Het leven gaat door wat er ook gebeurt.

Wederom waren er regen-, sneeuw- en hagelbuien. Tot op mijn huid doornat en verkleumd van de kou ging ik met de vrachtauto, via Heerjansdam naar Barendrecht.

Eerst ging ik kijken waar het vee gebleven was; dat was goed overgekommen, had een goede stal en werd verzorgd door de jongste zoon. Er waren nog andere vluchtelingen, familie uit Rhoon. De één hielp de ander. De jongens hadden goede eetlust, en dat hebben de boerin en haar gezin waar zij waren terechtgekomen, opgelost. Toen zijn de vermoeide jongens in verwarmde bedden gestopt en na een paar uur slapen waren zij weer in orde.

Nog hartelijk bedankt!

Zelf stapte ik die morgen in een warm bad. De natte kleren gingen direct naar de bakker om te drogen. En voor mij waren er droge, die nog pasten ook. En zó was ik ook weer in korte tijd in de circulatie. Ik ben nog bij moeder de vrouw wezen kijken, ze paste zich weer aardig aan.

Dat alles was tegen acht uur zondagmorgen. Barendrecht begon te ontwakken. Via de radio vernamen onze plaatsgenoten, voorzover de berichtgeving daartoe in staat was, wat er in de afgelopen nacht gebeurd was.

XX_{XX}XX

Een oud-bewoner van de Koedood vertelde mij, dat er inwoners waren die van niets wisten en dat op het nabijgelegen Smitshoek mensen zich op weg naar de kerk begaven. Op nauwelijks enige kilometers afstand daarvandaan echter was reeds zéér vroeg een persfotograaf, die, voordat Kooijman het Barendrechtse Veer verliet, een foto schoot die wereldnieuws zou worden. Zulk soort tegenstellingen deden zich tijdens en direct na de ramp menigmaal voor.

XX_{XX}XX

"Ik wist wel ongeveer wat mij te wachten stond". "Het leven gaat door wat er ook gebeurt". Opnieuw herhaling van wat ik reeds vanuit de mond van de heer Kooijman optekende; nú naar aanleiding van wat hem in 1953 overkwam; enige bladzijden terug naar aanleiding van wat hem in 1928 overkwam.

Maandag 2 februari 1953: De wereld had via krant en radio vernomen wat er gebeurd was. Hoekse Waard, West-Brabant, Goeree en Overflakkee, Zeeuwse Eilanden, enz., enz. Vele doden waren te betreuren. De besturen van polders en waterschappen zaten niet stil. Dikwijls bekleedden dijkgraven die functie over meer dan één polder en zij konden maar op één plaats tegelijk zijn.

Er kwam een radiobericht - in de meeste gevallen was dat de enige communicatiemogelijkheid met de getroffen gebieden - waarbij de benoeming van de heer H.K. Kooijman tot waarnemend dijkgraaf over de Zuidpolder

OUDE BOERDERIJEN OP TEKENINGEN VAN VERHEUL

In de jaren 1922 tot 1934 trok een oude heer, dikwijls op de fiets, door de omgeving van zijn woonplaats Rotterdam om er oude boerderijen te tekenen. Deze heer was Jan Verheul Dzn., geboren in 1860. Als "rustend" architect had hij nu tijd voor zijn liefhebberij, het maken van aquarellen.

Zijn leven lang had Verheul gewerkt voor het behoud van wat hij mooi vond in dorp, stad en landschap. In zijn beroep van architect had hij een aantal oude kerken gerestaureerd en in de Rotterdamse gemeenteraad, waarvan hij tientallen jaren lid was geweest, bestreed hij iedere onnodige aantasting van stedschoon. Op het platteland van Zuid-Holland stonden in Verheuls tijd nog honderden oude boerderijen. Door uitbreiding van de steden, veranderingen in het boerenbedrijf, slecht onderhoud en andere oorzaken, dreigden veel van deze boerderijen te worden afgebroken, in verval te raken of in hun uiterlijk geschonden te worden. Verheul, die zeker inzag dat de "vooruitgang" niet was tegen te houden, wilde in ieder geval, bij wijze van documentatie, nog vastleggen hoe de oude boerderijen er uitzagen. Van vele oude hofsteden die hij aantrof maakte hij daarom tekeningen, waarop ze, met hun omgeving, natuurgetrouw staan afgebeeld. Deze tekeningen kleurde hij met waterverf, niet om ze mooier te maken, zoals hij zelf meedeelde, maar om ze een betere indruk te laten geven van de boerderij en het landschap waarin deze stond. Bij dit werk werd Verheul geassisteerd door Leen Molendijk die als tekenaar op Verheuls architectenbureau werkte. Een van de eerste boerderijen die Verheul getekend heeft was de hofstede "De Doele" van de familie Molendijk aan de Hofdijk te Pernis. Later kreeg Molendijk zelf grote bekendheid als tekenaar van boerderijen en molens.

Verheul overleed in 1948 en liet zijn tekeningen van boerderijen, inrijhekken e.d., totaal ongeveer 450 stuks, na aan het Gemeentearchief van Rotterdam. Zeer veel van de door Verheul getekende boerderijen zijn intussen verdwenen of ingrijpend verbouwd. De afbeeldingen ervan zijn daarvoor waardevolle historische documenten geworden, waarvan de betekenis nog vergroot wordt door de gegevens over de boerderijen die Verheul bijeengebracht heeft. We vinden ze vermeld in de boekjes die hij schreef, als bijvoorbeeld:

"Pernis, Hoogvliet, Poortugaal en Rhoon, alsmede verdwenen en bestaande merkwaardigheden in het westelijk gedeelte van het eiland IJselmonde" (1934).

"Het voormalige Charlois en Katendrecht, alsmede het verdwijnend landelijk schoon in en om den Charloischen Polder te Rotterdam" (1935).

"IJselmonde, Ridderkerk en Barendrecht, alsmede verdwenen en nog bestaande merkwaardigheden in het oostelijk gedeelte van het eiland IJselmonde" (1935).

"Oude boerenhofsteden in Zuid-Holland" (Tweede druk, 1937).

Een aantal van deze boekjes is enkele jaren geleden herdrukt en waarschijnlijk nog wel verkrijgbaar.

Velen in onze vereniging zijn eveneens geïnteresseerd in oude boerderijen, waarschijnlijk omdat er in Barendrecht nog zoveel staan. Een stuk of zes Barendrechtse boerderijen zijn ook door Verheul in beeld gebracht. In de omgeving van onze gemeente heeft Verheul, evenals Molendijk trouwens, ook heel wat getekend. Het is daarom verheugend dat in het Kasteel van Rhoon van 17 december 1982 tot 23 januari 1983 een tentoonstelling van foto's en tekeningen van Rhoon gehouden wordt, waarop ook een aantal aquarellen van Verheul en Molendijk te zien is. Van Verheul vindt men er bijvoorbeeld afbeeldingen van de boerderijen "Reestijn" uit 1925 en "Portland" uit 1932.

werd afgekondigd. Een niet verlangde functie, maar geen overbodige. Er moest iemand zijn waar de mensen terecht konden. Er was elke dag wel iets, wat niet verwacht werd.

Op een dag kwam een onderofficier van de Genie met een paar auto's gevuld met springstoffen. Zijn opdracht, zwart op wit, was gericht ter kennisneming van de Waarnemend Dijkgraaf, de heer H.K. Kooijman. Die opdracht luidde om in de dijk enkele gaten bij te maken, dan zou de polder spoedig leeg zijn. Dat was een redenering op afstand. Ik liet hem vertellen wat zijn plannen precies waren. Hij keek wat vreemd op toen ik hem geen toestemming wilde geven. Hij bekeek mij eens, en toen begreep hij dat die eenvoudige man een grote verantwoording droeg. Hij vervoegde zich daarop bij het gemeentebestuur, dat niets aan de beslissing van de dijkgraaf, ook al was het een waarnemend dijkgraaf, kon veranderen.

Door de veelheid van berichten, veelal via radio, ontstond nogal wat verwarring, ook ten aanzien van hulpverlening. Zo kwam, op één van de eerste dagen na de ramp, laat in de middag een bus met vrijwilligers vanuit Den Haag. Ze gingen eerst eens over de brug een kijkje nemen, en toen zij weer terug waren, was het grootste vuur al gedoofd. De meesten waren bovendien niet voor de hulpverlening gekleed. De zaak werd opgelost. De chauffeur werd voorzien van benzine, de helpers werd op het dorp een consumptie verstrekt en de thuisreis aanvaard.

Er ging een radiobERICHT uit, dat we deze wijze van hulpverlening niet konden gebruiken.

Na enige dagen begon al wat tekening in de zaak te komen. Toen kwam ook zeer spoedig de daadwerkelijke hulp vanuit het buitenland, met bijbehorend materieel, op gang. Dat was in de zwaarst getroffen gebieden dan ook zeer nodig.

Tot zover dát deel uit het verslag van de heer Kooijman, dat betrekking heeft op de calamiteit van 1953 en op de direct daarop volgende dagen. Ook voor zijn gezin en voor zijn bedrijf geldt? "Het leven gaat door wat er ook gebeurt". Anders dan in 1928, was er nú met de vloed water met een hoog zoutgehalte binnengestroomd. Een andere extra verzwarende omstandigheid was, dat het huis gezien vanaf de weg naar de brug, juist voorbij het stroomgat lag. In plaats van enige tientallen meters, was de nu af te leggen afstand, via Heerjansdam, Barendrecht en Koedood, kilometers ver. Dat heeft dan ook een keer twee dagen gevraagd. De eerste dag was men wel het verdronken huis genaderd, maar toen viel de avond. Dankzij grote hulpvaardigheid kon het gezin Kooijman de eerste tijd na de ramp een woning van de Velo aan de 2e Barendrechtseweg betrekken, waardoor het zelfstandige gezinsleven was gewaarborgd.

Tot besluit nog kort onze verteller aan het woord:

Wat er voor nodig is geweest om een en ander weer in normale banen te brengen zou veel uitleg vragen. Het heeft jaren geduurd, toch is het weer in orde gekomen!

Voor Uw verhaal hartelijke dank, mijnheer Kooijman, namens alle lezers.

H. van Herwerden

Een bezoek aan deze tentoonstelling zal voor de liefhebbers van het historische landschap van Barendrecht en omgeving zeker de moeite waard zijn. Ongetwijfeld zullen zij naar hun woonplaats terugkeren met de vraag of een dergelijke tentoonstelling over Barendrecht ook niet eens georganiseerd kan worden.

P. Ratsma

FUSIE VAN WATERSCHAPPEN?

Waterschappen houden zich in hun gebied bezig met de zorgen voor het beschermen tegen het buitenwater en voor de kwaliteit van het binnenwater. Het Hoogheemraadschap Schieland omvat het gebied, dat begrensd wordt door Nieuwe Maas en Hollandse IJssel en waarbinnen o.a. de plaatsen Rotterdam, Schiedam, Zoetermeer, Waddinxveen en Moordrecht liggen. Het Waterschap IJsselmonde omvat het eiland, met uitzondering van het Rotterdamse havengebied.

De provincie Zuid-Holland wil nu deze twee waterschappen samenvoegen om een krachtig bestuur mogelijk te maken in het verstedelijkte gebied van Rotterdam en omstreken. De twee waterschappen zijn het hier niet mee eens en stellen zich krachtig teweer, omdat zij een zelfstandig voortbestaan beter achten voor hun werk en voor de beheersing van de kosten, die met 20 tot 40 gulden per ha zouden stijgen.

Ondanks een afwijzend standpunt van de minister van Verkeer en Waterstaat en de gemeenteraden van ons eiland, houdt de provincie vast aan de reeds vergevorderde plannen.

Hoewel de provincie bevoegd is tot oprichting en opheffing van waterschappen, moet de minister zijn goedkeuring geven eer er een fusie komt. De strijd gaat nog voort.

Als de samenvoeging doorgaat, dan bestaat de kans dat Barendrecht niet de zetel wordt van het nieuwe waterschap. Het Waterschapshuis aan de Rijnstraat 3 zou dan worden gedegradeerd tot een afdeling van het waterschap in Rotterdam. Na de opheffing van de eeuwenoude polderbesturen in 1973 zal de waterhuishouding van ons dorp en ons eiland dan buiten dit gebied worden beheerd.

Misschien gaat de fusie niet door en anders is er nog de kans, dat Barendrecht de zetel wordt van de gecombineerde waterschappen. Wat vandaag nog onbekende toekomst is, zal straks een onderdeel zijn van de geschiedenis van ons dorp.

A.M. Overwater

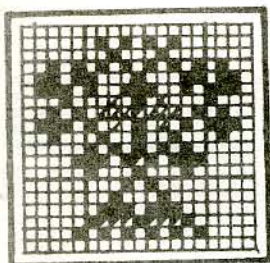

WERKGROEP GENEALOGIE

STAMBOOMONDERZOEK

Sedert 1980 wordt er door enige leden gewerkt aan het op kaart brengen van gegevens van personen, die vroeger in Barendrecht woonden. Deze kaarten vormen een kaartstelsel, waarin ieder die belang stelt in zijn stamboom of kwartierstaat, de gegevens van zijn Barendrechtse voorouders zal kunnen vinden. Voorlopig is ons doel: de gegevens tot 1811, de invoering van de Burgerlijke Stand.

De kaarten bevatten de data van geboorte, doop, ondertrouw, huwelijksaan-

gifte, huwelijk, overliidensaangifte, overliiden en begraven, voorzover deze vermeld zijn in de doop- en trouwboeken van de kerk, de gaardersarchieven, gerechtsboeken en begraafboeken van ons dorp. Deze boeken worden bewaard in het Algemeen Rijksarchief in Den Haag, maar wij hebben daarvan fotokopieën, zodat geen reizen naar Den Haag nodig zijn en onze leden thuis de kaarten kunnen schrijven.

Het systeem bevat thans onder meer alle kerkelijke huwelijken van 1650 tot 1811. Zowel bruid als bruidegom en eventuele getuigen vindt U op de familienaam of, als deze ontbreekt, op patronym of vadersnaam. Dank zij de heren J. Schop, drs. J. van Veelen en L. Kleinjan staat deze informatie nu op meer dan 2000 kaarten.

Heeft U tijd beschikbaar, een goed handschrift of een schrijfmachine en zin om mee te helpen dit kaartstelsel verder uit te breiden, dan bent U welkom.

In de toekomst, als de verzameling uitgebreider en een passende ruimte beschikbaar is, willen wij periodiek gelegenheid geven voor het raadplegen van het kaartstelsel. Wilt U thans reeds gebruik maken van wat er beschikbaar is, dan kunt U bellen voor een afspraak tussen half zeven en half acht. Telefoon 12152, A.M. Overwater.

A.M. Overwater

BESTUUR EN REDACTIE WENSEN U

prettige feestdagen

=====

INLEVEREN KOPIJ VOOR HET VOLGENDE (MAART)NUMMER S.V.P. VOOR 15 FEBRUARI 1983

=====